

§205 Bildande av marint naturreservat

Dnr KS 2015/374

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige gav samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att arbeta fram ett förslag till marint reservat utanför Fredshög - Stavstensudde. Samhällsbyggnadsnämnden har tagit framförslag till reservat, föreskrifter och skötselplan. Förslaget har samrådats med berörda sakägare och myndigheter samt varit på remiss. Efter remiss har samråd och yttranden beaktats.

Yrkande

Patrik Holmberg (C) med instämmande av Bertil Larsson (SÖS) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar
att anta förslaget om ett marint reservat utanför Fredshög - Stavstensudde samt,
att anta föreskrifter och skötselplan enligt samhällsbyggnadsnämndens beslut.

Skickas till

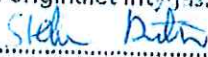
Samhällsbyggnadsnämnden

Justerares signatur

Utdragsbestyrkan

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

TRELLEBORGS KOMMUN

Kommunfullmäktige

Protokoll

Mötesdatum
2015-09-28

2 (33)

Plats och tid

Parken, Trelleborg kl. 18.00 - 21.00

Beslutande

Ismet Dedic (S)
Ulf Bingsgård (M)
Helmuth Petersén (SD)
Göran Gärtner (M)
Ken Karlsson (SD)
Torbjörn Karlsson (S)
Marianne Pettersson (S)
Anita Persson (SD)
Bertil Larsson (SÖS)
Susana Apostolovska (M)
Andreas Persson (S)
Mathias Andersson (SD)
Marianne Ohrlander (M)
Per Klarberg (SD)
Anna Nordstrandh (S)
Cecilia Dahl-Andersson (S)
Eric Samuelson (M)
Gunilla Thysell (SÖS)
Lina Wedin Hansson (MP)
Linus Pernum (S)
Sven Lindkvist (S)
Emil Samnegård (MP)
Mikael Rubin (M)
Leif Roos (--)
Britta Brinck-Nehlin (SÖS)
Terezija Macas (S)
Linda Strandfjäll (M)
Tommy Hedin (--)
Johnny Nilsson (S)
Henrik Silfverstolpe (FP)
Patrik Holmberg (C)
Sten Björk (S)
Hanna Skånberg (S)
Mats Sjöslätt (C)
Inger Persson (FP)
Jan Isaksson (M)
Eva Höckert (S)
Jan Larsson (--)
Alf Hansson (S)
Lars-Olof Flink (SÖS)
Christer Dahlberg (SÖS)

Tjänstgörande ersättare

Mårten Bönemark (M)
Gunnar Hedin (M)
Gerd Klein (S)
Jan Lundgren (S)
Monica Nordblad (S)
Kenneth Johansson (S)
Bengt Andersson (SD)

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Sten Bönemark

clp M 7/5

TRELLEBORGS KOMMUN

Kommunfullmäktige

Protokoll

Mötesdatum
2015-09-28

3 (33)

Ersättare

Anna Holst (SD)
Tomas Olsson (SD)
Håkan Sjöberg (M)
Bertil Tomelius (M)
Mariann Sjöström (C)
Josefin Holmberg (C)
Jonas Ralving (FP)
Ann-Christine Seehusen (FP)
Layal Chidiac (S)
Anders Söderberg (S)
Lennart Höckert (S)
Tomas Tigerschiöld (MP)
Bengt Gunnarsson (SÖS)
Tom Magnusson (SÖS)

Övriga

Agneta Sjölund Tf kommundirektör
Stefan Westling-Didrik Kommunsekreterare

Justerings plats och tid

Kommunledningskontoret

Paragrafer

§§ 186-208

Sekreterare

Stefan Didrik

Stefan Didrik

Ordförande

Marianne Pettersson

Marianne Pettersson (S)

Justerare

Henrik Silfverstolpe

Henrik Silfverstolpe (FP)

Patric Holmberg

Patric Holmberg (C)

Fotokopians överensstämmelse
med originalet intygas:

Stefan Didrik

**§92 Bildande av ett Marint naturreservat:
Fredshög-Stavstensudde i Trelleborgs kommun -
2014HU0045**

Dnr SBN 2014/163

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har gett Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att arbeta fram ett förslag att bilda ett marint reservat utanför Fredshög - Stavstensudde. Hållbar utveckling, SBF, har tagit fram ett föreliggande förslag till avgränsning, syfte, föreskrifter och skötselplan. Förslaget har samrådits med berörda sakägare och myndigheter, samt varit på remiss. Efter remiss och samråd har yttranden och kommentarer beaktats.

Beredning**Beslutsunderlag:**

Skrivelse 2015-03-18 från Hållbar utveckling, SBF.

Förslag till beslut Bildande av Marint naturreservat Fredshög - Stavstensudde i Trelleborgs kommun.

Skötselplan, Sammanställning av remissvar, Kostnader.

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna föreliggande förslag till bildande av ett Marint naturreservat med föreskrifter och skötselplan, samt att översända förslaget till Kommunstyrelsen för antagande i Kommunfullmäktige.

Skickas till

Kommunstyrelsen senast 2015-04-13 samt Hållbar utveckling, SBF.

Justerares signatur

yd. | B6

Utdragsbestyrkan

TRELLEBORGS KOMMUN

Samhällsbyggnadsnämnden

Protokoll

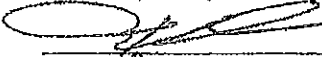
Mötesdatum
2015-04-07

3 (45)

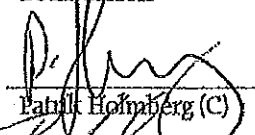
Plats och tid	Sessionssalen, Rådhuset kl. 13.00 - 17.45
Beslutande	Patrik Holmberg (C) Birgitta Lanér Sjöström (S) Nils Svensson (M) Bengt Gunnarsson (SÖS) Bert Ekstrand (FP) Sten Björk (S) Kerstin Fredriksson (S) Jan Larsson (--), invald som SD. Justerare §§ 89-95.
Tjänstgörande ersättare	Magnus Larsson (C), för Simon Yngve (MP) §§ 65-85 Lars Raneke (M), för vakant (M) §§ 65-88. Justerare §§ 65-88 Paul Lövdahl (S), för Simon Yngve (MP) §§ 86-92, ersättare §§ 65-85 Otto von Arnold (M), för vakant (M) §§ 89-95, ersättare §§ 65-88 Bengt Andersson (SD), för Ken Karlsson (SD) Lotta Belstad (SÖS), för Simon Yngve (MP) §§ 93-95, ersättare §§ 65-92
Ersättare	Martin Ganslandt (FP) Pernilla Svenberg (S) Robert Borg (S) Marina Thelanderson (M)
Övriga	Ann-Katrin Sandelius Stadsarkitekt, SBF, §§ 65-90 Bodil Olsson Nämndssekreterare, SBF Cathrine Ek Avd chef HU, SBF, §§ 65-74 Greger Ragnarsson Byggnadsinspektör, SBF, §§ 65-84 Monica Sjölin Nämndsekonom, §§ 65-66 Rune Brandt Förvaltningschef, SBF Sandra Gustafsson Miljöchef, SBF, §§ 65-66, 71-74 Anders Bramme Planarkitekt, SBF, §§ 86-89 Filip Hvitlock Marinbiolog, SBF, §§ 91-93 Maria Adolfsson Biolog, SBF, §§ 91-93

Justeringens plats och tid SBF 2015-04-13 Paragrafer §§ 65 - 95

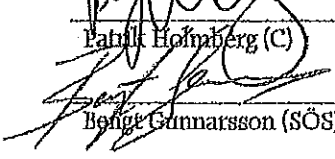
Sekreterare

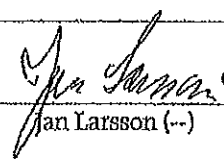

Bodil Olsson

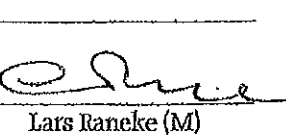
Ordförande

Patrik Holmberg (C)

Justerare

Bengt Gunnarsson (SÖS)

Jan Larsson (--)

Lars Raneke (M)

Anslag/Bevis

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Samhällsbyggnadsnämnden den
2015-04-07

Datum för anslags uppsättande 2015-04-13

Datum för anslags nedtagande 2015-05-05

Förvaringsplats

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Underskrift

Bodil Olsson

Marinbiolog/Miljöstrateg
Filip Hvitlock
0410 - 73 44 21
filip.hvitlock@trelleborg.se

Marint reservat Fredshög-Stavstensudde – beslut om antagande

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna föreliggande förslag till föreskrifter och skötselplan, samt att översända föreliggande förslag till Kommunstyrelsen för antagande i Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Kommunfullmäktige har gett Samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att arbeta fram ett förslag för att bilda ett marint naturreservat utanför Fredshög-Stavstensudde. Avdelningen Hållbar Utveckling har tagit fram föreliggande förslag till avgränsning, syfte, föreskrifter och skötselplan. Förslaget har samrådits med berörda sakägare och myndigheter samt varit på remiss.

Efter remiss och samråd har yttrande och kommentarer beaktats och en del ändringar har gjorts.

Följande dokument ingår i förslaget

- Beslut om marint reservat Fredshög-Stavstensudde
- Bilaga 1 – Skötselplan Fredshög-Stavstensudde
- Bilaga 2 – Sammanställning av remissvar marint reservat Fredshög-Stavstensudde
- Bilaga 3 – Kostnader för skötsel och anpassning av området Fredshög-Stavstensudde

Cathrine Ek
Avd. Chef Hållbar Utveckling

Filip Hvitlock
Marinbiolog/Miljöstrateg

Matilda Gradin
Miljöstrateg
0410 - 73 32 44
matilda.gradin@trelleborg.se

Bildande av Marint naturreservat: Fredshög-Stavstensudde i Trelleborgs kommun.

Trelleborgs kommun beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsas i bifogade kartor (bilaga 1) som marint naturreservat.

För att trygga syftet med naturreservatet skall de föreskrifter gälla, som anges nedan med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

Uppgifter om naturreservatet

Namn: Fredshög-Stavstensudde

Län: Skåne län

Kommun: Trelleborgs kommun

Ungefärlig mittpunkt: N 55° 22.333', E 13° 3.141'

Areal: ca 10 km²

Gränser: Se bilaga 1 - Kartmaterial,

Förvaltare: Trelleborgs kommun

Naturgeografisk region: Nemoral zonen (sydsvenska lövskogsregionen),
Sydvästra Skåne - region 6

Maringeografisk region: Egentliga Östersjön, södra.

Typindelning enligt vattendirektivet: Typområde 7, Skånekusten.

Vattenförekomst (HID): Västra sydkustens kustvatten

Dos-id i VIC-Natur: 1115663

Övergripande syfte med naturreservatet Fredshög-Stavstensudde

Trelleborgs kommun har tagit initiativ till att inrätta ett kommunalt marint naturreservat i området Fredshög - Stavstensudde med det övergripande syftet att bevara förutsättningar för den biologiska mångfalden inom havsområdet. I detta dokument definieras begreppet biologisk mångfald i enlighet med FN:s konvention om biologisk mångfald, andra artikeln:

"variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem"

Det marina naturreservatet är en viktig del för kommunens arbete med miljömålet 'Hav i balans samt levande kust och skärgård' som anger mål och inriktning för ett långsiktigt skydd av havsmiljön i Sverige.

Specifika syften med naturreservatet:

- Bevara variationen av marina biotoper (tex grunda sandbottenar med och utan ruppia, ålgräsängar, blås- och sågtångskogar, öppna kalkstensgrusgläntor, sandbankar och stenrev).
- Bevara viktiga födosöks- och uppväxtplatser för det marina livet inklusive fiskar, sjöfåglar och marina däggdjur, t.ex säl.
- Bevara arter och habitat som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv, och som gynnar biologisk mångfald i området.
- Informera om områdets naturvärden samt syftet med marina skyddade områden och naturvård.
- Använda området som referensområde för marina undersökningar längs sydkusten.
- Främja friluftslivet

Reservatsföreskrifter:

A. Föreskrifter med stöd av MB 7 kap 5 § om inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Uppföra byggnad, mast, fiskodling eller annan anläggning.
2. Bedriva täktverksamhet i någon form i havet eller på land.
3. Plöja eller utföra annan markbearbetning.
4. Använda kemiska bekämpningsmedel eller tillföra gödselmedel eller jordförbättringsmedel.
5. Plantera eller så träd, buskar eller andra växter.

6. Vidta åtgärder som förändrar områdets topografi och havsbottens och landskapets allmänna karaktär som att spränga, borra, gräva, schakta, muddra, tippa, utfylla eller på annat sätt förstöra eller skada havsbotten, fast naturföremål, ytbildning eller småvatten.
7. Anordna upplag och anlägga brygga.
8. Dra fram kablar eller ledningar i mark, vatten eller luft.
9. Anlägga campingplats eller anordna uppställningsplats för husvagnar eller husbilar.

B. Föreskrifter med stöd av MB 7 kap 6 § om markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas inom naturreservatet:

1. Utmärkning av, skyltning till och upplysning om reservatet.
2. Utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens tillgänglighet tex parkeringsplatser utkiks/fikaplatser och stigar.
3. Skötsel av markområdet innefattande skötsel av hävdad mark, bortförsel av vegetation, stängsling, bränning av vegetation,
4. Röjning och avverkning av träd och buskar, borttransport av röjd vegetation, borttagning av för trakten ej naturligt förekommande arter som tex vresros
5. Uppföljning av områdets bevarandemål, skötsel och miljöövervakning.
6. Utförande av särskilda åtgärder för att gynna förekomsten av rödlistade arter eller andra särskilt skyddsvärda arter

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten med stöd av MB 7 kap 30 §

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. Spräcka, gräva, borra, måla eller på annat sätt skada havsbotten, block, mark, buskar, träd.
2. Framföra vattenfarkoster snabbare än 7 knop.
3. Medföra ej kopplad hund under perioden 1 mars-20 augusti,
4. Uppföra tavla, plakat eller annan därmed jämförlig anordning.
5. Fånga in insekter eller andra djur, eller på annat sätt skada djurlivet.

Undantag från föreskrifter

Föreskrifterna under A och C utgör ej hinder för:

- Åtgärder i samband med skötsel inom området enligt fastställd skötselplan.
- Åtgärder i samband med drift och underhåll av befintliga vägar och parkeringar, Skåre hamn inklusive pirar och muddring i hamn och inseglingränna, befintliga erosionsskydd vid golfbanan, Baltic Cable eller en ny utlandsförbindelse för eltransmission på samma plats samt befintliga ledningar tillhörande kommunen, el- och tele- och energidistributör, eller befintliga rör eller diken inklusive rensbrunnar för dränering. I samband med utförande av arbeten skall samråd ske med förvaltaren. Vid akuta reparationer kan dessa samråd ske sedan arbetena inletts.
- Underhåll och vid behov ersättande av befintlig badbrygga.
- Förvaltarens uppsättning, installation och underhåll av snorkelled, skyltar, parkering och fika/utviksplats enligt skötselplan.
- Inventeringar, utbildningar, tillsyn, förvaltningsuppdrag beställda eller utförda av förvaltaren eller Länsstyrelsen.
- Marin miljöövervakning och forskning beställd eller utförd av förvaltaren, Länsstyrelsen, Sydkustens vattenvårdsförbund, Havs och vattenmyndigheten eller Naturvårdsverket.
- Punktbekämpning av främmande arter om sådan är påkallad av förvaltaren eller Länsstyrelsen.

Från reservatsföreskrifterna gäller även följande undantag:

- A1 gäller ej uppförande av fikaplats/fågeltorn på ängsmarken vid Stavstensudde.
- A2 ska ej utgöra hinder för att rensa Skåre badplats från tång.
- A6 ska ej hindra innehavare av enskild fiskerätt att sätta nät med pålar.
- A8 gäller ej för att dra fram en ny utlandsförbindelse (kabel) för eltransmission på samma plats som befintlig Baltic Cable. Eventuella ytterligare kablar (utöver en) hanteras genom dispensförfarandet.
- C3 gäller ej för innehavaren av jakträtten inom reservatet vid jakt av vilt eller eftersök.
- C5 gäller ej fiske.

I den löpande skötseln av området ska hänsyn tas till nya kunskaper om hotade arter och habitat för att säkerställa att syften och mål i skötselplanen uppnås. Förvaltaren kan enligt MB 7 kap 7 § meddela dispens från föreskrifterna om det finns särskilda skäl.

Åtgärder vid olycka, oljeutsläpp eller dylikt

Vid olycka, oljeutsläpp eller annan liknande oförutsedd händelse får räddningsinsatser ske utan hinder av föreskrifterna för naturreservatet. Inför sådana insatser ska dock, om det finns tid, samråd ske med kommunen.

Dispergeringsmedel eller annan form av kemisk bekämpning ska så långt möjligt undvikas, eftersom det kan leda till skador på bottenlevande organismer. Åtgärder ska ske på ett sådant sätt att skador på naturreservatets natur- och kulturmiljövärden blir så låga som möjligt. All ansträngning bör göras för att inte leda olja eller annat spill till naturreservatet.

Upplysningar

Trelleborgs kommun vill här upplysa att andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifter gäller för området, exempelvis:

- Fridlysningsbestämmelser: Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259). Vissa växter och djur är fredade enligt 8 kap Miljöbalken och artskyddsförordningen.
- 7 Kap miljöbalken med bestämmelser om områden som omfattas av biotopskydd 11§ eller strandskydd (13-18§§).
- Havs och vattenmyndighetens föreskrifter om fiske.
- Lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter.
- Terrängkörningslagen 1975:1313 och terrängkörningsförordningen, med vissa förbud mot körning i terräng.
- 15 kap 31 miljöbalken om förbud mot nedskräpning.
- Sjötrafikförordningen (1986:300) om t.ex sjötrafikanter och befälhavares ansvar.
- Lokala ordningsföreskrifter.

Beskrivning av området

Området ingår i ett av Skånes Områden av Riskintresse för Naturvård N91 (Naturvårdsverket 2000) och har följande värdebedömning:

"Ett sandvandringsområde utan motsvarighet i Sverige. Kämpinge – Stavstensudde har strandvall (Littorina) och Danienkalksten i dagen. Området har större och mindre områden med ålgräs med artrik och varierande fauna. Viktigt produktionsområde för fisk och andra marina organismer med betydelse för många fågelarter och sälar. Området har stor art- och individrikedom av fåglar, bl.a. flera flyttfågelarter."

Topografi och läge

Trelleborg är Sveriges sydligaste kommun med Smygehuk som sydligaste udden. Naturreservatet Fredshög-Stavstensudde ligger i kommunens västra del, från gränsen mot Vellinge i väster till den östra delen av Stavstensudde och utgörs i huvudsak av marint vatten. En del av landområdet vid Stavstensudde är inkluderat i reservatet. Intill reservatet ligger det gamla fiskeläget Skåre där det idag finns en hamn med fyra småskaliga yrkesfiskare. Skåre hamn är beläget ungefär vid mitten av områdets kuststräcka.

Geologi och hydrologi

Enligt observationer från dykare finns djupa, breda sprickor i kalkberggrunden som bildar kanjoner (Jonsson 2010). Området utgörs till stor del av sandvandringskust där berggrunden sticker upp i bottenytan. Bottensubstratet utgörs av varierande storlek (sand, grus och sten). Reservatet ligger längs sydkusten och salthalten varierar här mellan ca 8-10 saltenheter. Strömmarna är i huvudsak kustparallella i öst-västlig riktning, ingen huvudströmriktning har kunnat avgöras.

Nuvarande och tidigare markanvändning.

I reservatet finns ett område vid Stavstens udde som inkluderar land. Här finns en gammal fotbollsplan som återgått till ängsmark. Ända sedan man i Sverige började med fasta bosättningar användes troligtvis de produktiva strandängarna i området som värdefull betesmark för boskap. I områdets västra del finns ett par små holmar, varav den större kallas Solön eller Solvik och är känd för att husera ett rikt fågelliv.

Kulturarhistoriska bevarandevärden

I början av 1940-talet byggdes en försvarslinje längs Skånes kust mot ett befarat angrepp från Tyskland. Den kallas Per Albinlinjen efter dåvarande statsminister Per Albin Hansson, och sträcker sig från Båstad till Blekinge. Trelleborg var prioriterat i försvarslinjen, och inom reservatet finns två värn från den tiden som bör bevaras för framtiden

Biologiska bevarandevärden

Området har särskilt höga naturvärden och ingår i område av riksintresse för Skåne län (Naturvårdsverket 2000). Områdets mångfacetterade marina och terrestra värden är mycket ovanliga för sydkusten och består av ett flertal biotoper som är viktiga för Östersjöns känsliga ekosystem.

Havsområdets botten inventerades 2010 med avseende på habitat och vegetation, epifauna, infauna, fiske och ekolodning (Tjernström, 2010). Området karaktäriseras av omväxlande ålgräsängar, blåstångsskogar, öppna kalkgrusgläntor och grunda sandbottnar som överlappar varandra i ett mosaikartat mönster. Generellt är kustzonens bottensubstrat och vegetation i området från Fredshög till östra delen av Stavstensudde väldigt varierande. Ålgräs (*Zostera marina*) förekommer fläckvis i det mjukare sandsubstratet blandat med brunalgerna blåstång (*Fucus vesiculosus*) och sågtång (*Fucus serratus*) på de stenigare delarna från en till fem meters djup. Djupare än fem meter är rödalgen gaffeltång (*Furcellaria lumbricalis*) helt dominerade och i de flesta fall helt täckt med fintrådiga alger. Två områden med stora ålgräsängar som tidigare inte varit uppmärksammade kartlades i inventeringen, ett utanför Skåre badplats och ett öster om Stavstensudde. Den mosaikartade karaktär som bottnarna i området uppvisar ger förutsättningar för ett flertal arter av växter, kräftdjur, havsborstmaskar, fiskar och sjöfåglar samt säl vilket gör havsområdet värdefullt ur ett bevarandeperspektiv.

Marina grundområden

Kustområdet är bitvis mycket grunt och ca en tredjedel av naturreservatet består av grunda marina områden (0-3 m). Området har en stor variation med avseende på bottensubstrat. Väster om Skåre är bottensubstratet varierande och stora stenar, kalkstensgrus och sand förekommer fläckvis. Vid Skåre badplats

dominerar sandsubstratet ner till 4-5 meters djup förutom enstaka stora stenar i vattenbrynet. Utanför Stavsten består bottensubstratet till stor del av grus och stora stenar. Sand och sten förekommer fläckvis. Området i östra delen av Stavstensudde är grunt (0-3m) och bottensubstratet domineras av grus med inslag av sand och sten.

Marin vegetation

Den marina vegetationen är beroende av bottensubstratet. I området är bottensubstratet av mosaikartad karaktär och ger upphov till en rik variation i undervattensvegetationen. I det mjukare sedimentet närmast strandlinjen växer nate (*Ruppia* sp.) På sten och grus växer havssallad (*Ulva lactuca* och *Ulva intestinalis*) och blåstång (*Fucus vesiculosus*). Från en meters djup och nedåt förekommer ålgräs (*Zostera marina*) fläckvis (ca 5-50 m²) i sandsubstratet. Utanför Skåre badplats finns dock stora sammanhängande ålgräsängar av hög kvalitet. Blåstång dominerar vegetationen på fasta substrat men det förekommer även sudare/snärjtång (*Chorda filum*) och sågtång (*Fucus serratus*). Vid djup under tre meter blir sågtången allt vanligare och blåstången mindre dominant. Inslag av röd havssallad och kräkel (gaffeltång; *Furcellaria lumbricalis*) är vanligt förekommande. Vid fem meters djup är kräkel den dominerande arten och täcker mycket av den hårda stenbotten. Undantaget är när substratet består av kalkstensgrus vilket skapar öppna gläntor i vegetationen. Ovanpå och i gaffeltången ansamlas stora mängder rödslick (*Polysiphonia* sp.). 2007 utfördes en marin vegetationsinventering med flygfoto som visar på hela kuststräckans vegetation. Här visar området på stor variation och mosaikartad karaktär (Magnusson et al. 2007), som överensstämmer med den observerade mosaikartade bottenstruktur och vegetation som dokumenterats i den senare marina basinventering (Tjernström 2010).

Marina ryggradslösa djur

De arter av marina ryggradslösa djur som finns i området är karaktäristiska för grundområden längs sydkusten. Epifaunan domineras av pungräkor (*Mysidacea*), tångmärlor (*Gammarus locusta*) och tånggråsuggor (*Idothea baltica*). Infaunan dominerades av rovbörstmask (*Hediste diversicolor*) och slammärsla (*Chorophium volutator*). Dessa är viktig föda för många kommersiella fiskarter, vilka enligt en inventering uppehåller sig i området och troligtvis använder det för födosök (Tjernström 2010).

Fiskar

Fiskyngel av plattfisk, skrubbskädda och rödspotta har hittats vid genomförda inventeringar. Även yngel av sill, tobis, simpor och storspigg förekommer. Tre rödlistade arter förekommer i stort antal; Ål (*Anguilla anguilla*), torsk (*Gadus morhua*) och tånglake (*Zoarces viviparus*). I övrigt finns bland annat plattfiskarna skrubba och rödspotta, sill, abborre, sjurygg, rötsimpa och oxsimpa. De populära sportfiskarterna gädda, havsöring och lax finns i området och fiskas med spö och nät.

Fåglar

Vid Stavstensudde häckar sånglärka och hämpling (båda rödlistade). Stavstensudde är en riktig magnet för änder och vadare och ett stort antal arter

kan ses i området framförallt under höst och vår. De vanligaste fågelarterna är knölsvan, gravand, bläsand, kricka, gräsand, storskarv, sothöna, kärrsnäppa och skrattmå. Det förekommer även stora ansamlingar av sädesärta och stare.

Högst fågeltäthet har Solön och ett rev utanför Skåre hamn som utgör rastplats för flertalet änder och vadare. Här rastar även tofsvipa, storskarv och en hel del gäss. Sydväst om Skåre huserar stora mängder knölsvan, gräsand och storskarv, skrattmå, gråtrut och stare (Bergendahl 2009).

Säl

Sälar ligger gärna på stora stenar längs sträckan väster om Skåre. De kommer troligen från en huvudkoloni vid Måkläppens reservat utanför Falsterbo. Stranden väster om Skåre har beskrivits som en ypperlig lokal för sälskådning. Någon sälinventering är inte gjord för området.

Strandängar och ängs-/hagmarker

I reservatets östra område vid Stavstensudde går naturreservatsgränsen upp på land och inkluderar strandäng (före detta fotbollsplan) som hävdas. Stavstensudde utgör habitat för en av landets största förekomster av den fridlysta praktnejlika (Mattiasson 2003). Praktnejlika har observerats på strandängen under 2013. Även den sällsynta ängsvårlöken finns i området (Ek 2000).

Friluftsliv

Sträckan Fredshög-Stavstensudde är en av de bästa platserna för sportfiske i kommunen och man fiskar framförallt öring, abborre, spätta, ål och näbbgädda. Från båt fångas även lax och torsk. Hela kustremsan nyttjas för strandpromenader och under lågvatten finns möjlighet att hitta bärnsten vid strandkanten. Stavstensudde och strandängen direkt väster om golfbanan används för promenader och fågelskådning. Badstranden vid Skåre skansar är ett populärt utflyktsmål och utgör en av fem kommunala badstränder där badvattenprover tas. Här sker även rensning av alger under badsäsongen. Området från badstranden fram till Skåre och pirarmarna är därför viktiga för kommunens bad- och friluftsliv. Stranden direkt väster om Skåre är ypperlig för sälskådning. Området runt den lilla ön Solvik är rikt på fågelliv och populärt för fågelskådning. Från Skåre till gränsen mot Vellinge kommun består friluftslivet till stor del av promenader längs stranden, fågelskådning och sportfiske. Fredshög är känt bland sportfiskare i södra Sverige och Danmark för sitt goda flugfiske på vårkanten, vindsurfing, kiteboarding och vattensport är av liten betydelse i området, troligen på grund av de många stora stenarna i de grunda områdena utanför Stavstensudde och väster om Skåre. Eventuell påverkan av dessa aktiviteter på det rika fågellivet vid Solvik och Stavstensudde bedöms därför vara av liten betydelse.

För referenslista: se *Skötselplan för Marint naturreservat: Fredshög-Stavstensudde i Trelleborgs kommun*.

Skäl för beslut

Trelleborgs kommun antog den 27 maj 2013 miljömålet "Hav och inlandsvatten i balans". Miljömålet understryker att den biologiska mångfalden och natur- och kulturmiljön ska bevaras. Vidare framgår mer specifikt i inkluderade lokala miljömål att "marina miljöer med höga värden ska skyddas och kustens kulturarv ska bevaras". Bildandet av det marina naturreservatet mellan Fredshög och Stavstensudde är därmed ett viktigt steg i kommunens miljömålsarbete.

I Trelleborg kommuns Natur och Kulturmiljöplan 2010, antagen av kommunfullmäktige den 26:e april 2010, framgår att havsområdet mellan Fredshög och Stavstensudde har särskilt höga naturvärden i kommunen. Området hyser höga geovetenskapliga värden med bl.a. sällsynta blottningar av Danienkalksten. Fridlysta och sällsynta arter som praktnejlika och ängvårlök finns inom området. I planen finns ett förslag om att bilda ett naturreservat mellan Fredshög och Stavstensudde.

Området Fredshög-Stavstensudde är upptaget i Skånes Områden med Riksentressen för Naturvärden, delvis på grund av både större och mindre förekomster av ålgräsängar med tillhörande variationsrik fauna, samt att området utgör ett viktigt reproduktionsområde för fisk och andra havslevande organismer. Området har även stor betydelse för marina däggdjur som t.ex. säl och sjöfågel.

Enligt en marinbiologisk basinventering från 2010 utgörs havsområdet av mosaikartade bottenar med tång, ålgräs, beväxta sand och sten/grusbottenar. Sådana habitat är viktiga föryngrings-, uppväxt- och födosöksområden för det lokala marina ekosystemet. Förutsättningen för att det rika marina livet får fortsätta att finnas i den omfattning och kvalitet som hittas idag är att de mosaikartade bottenarna med varierande täckning av blås- och sågtång, ålgräs och kräkel inte hotas eller förstörs.

Kuststräckan anses vara ett extra känsligt område på grund av dess betydelse för både småskaligt yrkesfiske som utgår från Skåre, samt fritidsfisket. De höga naturvärdena gör att området också används flitigt av kommunens invånare och besökare för strandvandringar, fritidsfiske, bad och annan rekreation.

Vidare används området för utbildning och informationsspridning om vikten av att vi tar hand om kommunens kust och hav och skyddar dem mot exploatering.

Ett miljöövervakningsprogram har pågått sedan 1993. Bildandet av ett reservat gör området högst lämpligt som ett opåverkat referensområde i fortsatt marin miljöövervakning längs sydkusten.

Bilaga 1: Kartmaterial

Karta A: Översiktskarta för Marint Reservat

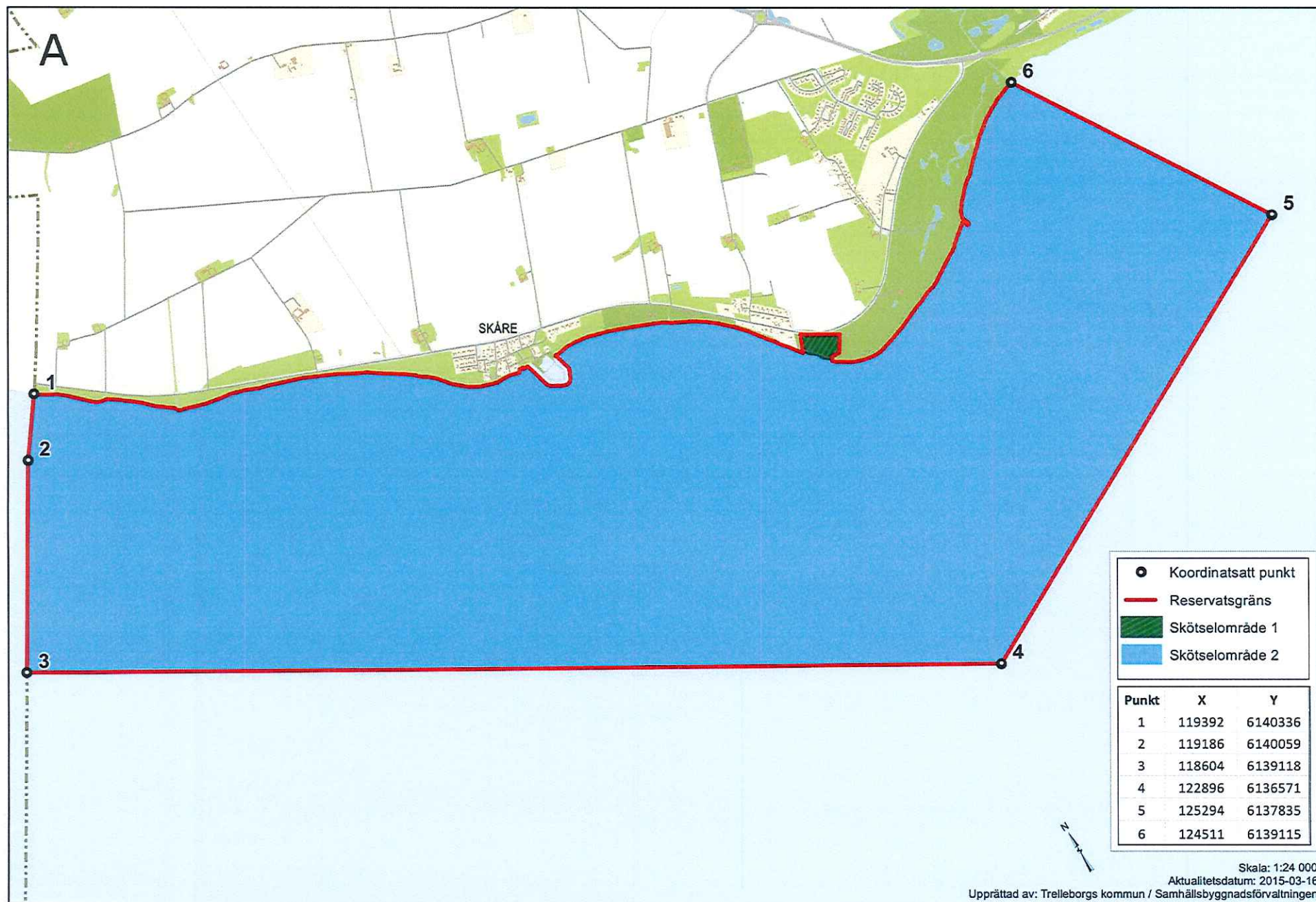
Karta B: Översiktskarta i ortoformat

Kartor C-J: Kartor visar gränsdragning längs kusten.

Karta K: Biotopöversikt för Marint Reservat

Kartmaterialet är producerat i kommunens ArcGIS.

Utsatta punkter längs reservatsgräns i Karta A och B anger avgränsningar för naturreservatets havsområde. Tillhörande koordinater anges i kartorna baserat på Koordinatsystem: SWEREF99 13 30

- Reservatgräns
- Skötselområde 2
- Skötselområde 1

0 50 100 200 meter

Aktualiseringsdatum: 14-11-12
Upprättad av: Samhällsbyggnadsförvaltningen / Mät & Karta

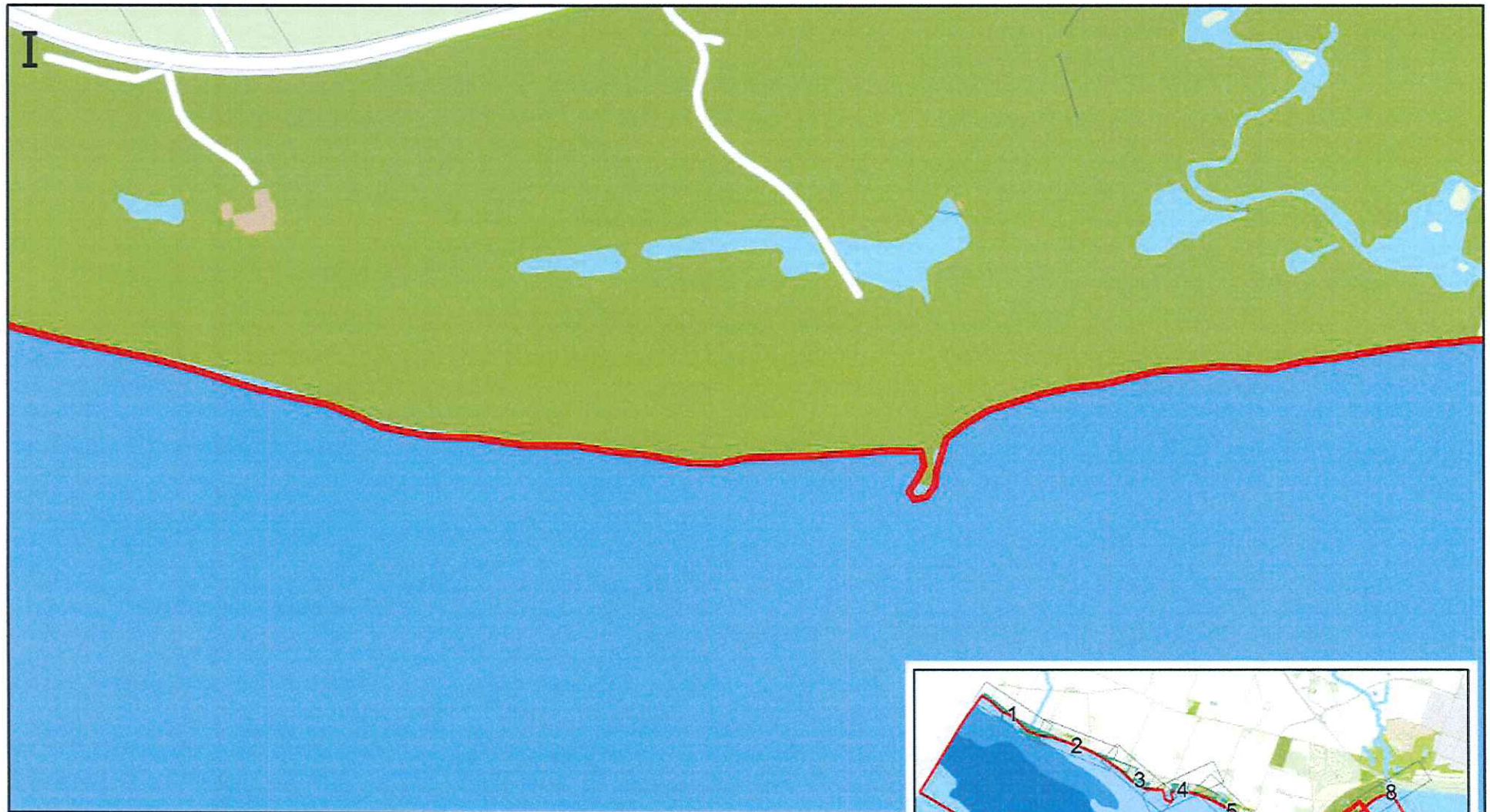

- Reservatgräns
- Skötselområde 2
- Skötselområde 1

Aktuellitetsdatum: 14-11-12
 Upprättad av: Samhällsbyggnadsförvaltningen / Mät & Karta

0 50 100 200 meter

- Reservatgräns
- Skötselområde 2
- Skötselområde 1

Aktualiseringsdatum: 14-11-12
 Upprättad av: Samhällsbyggnadsförvaltningen / Mät & Karta

0 50 100 200 meter

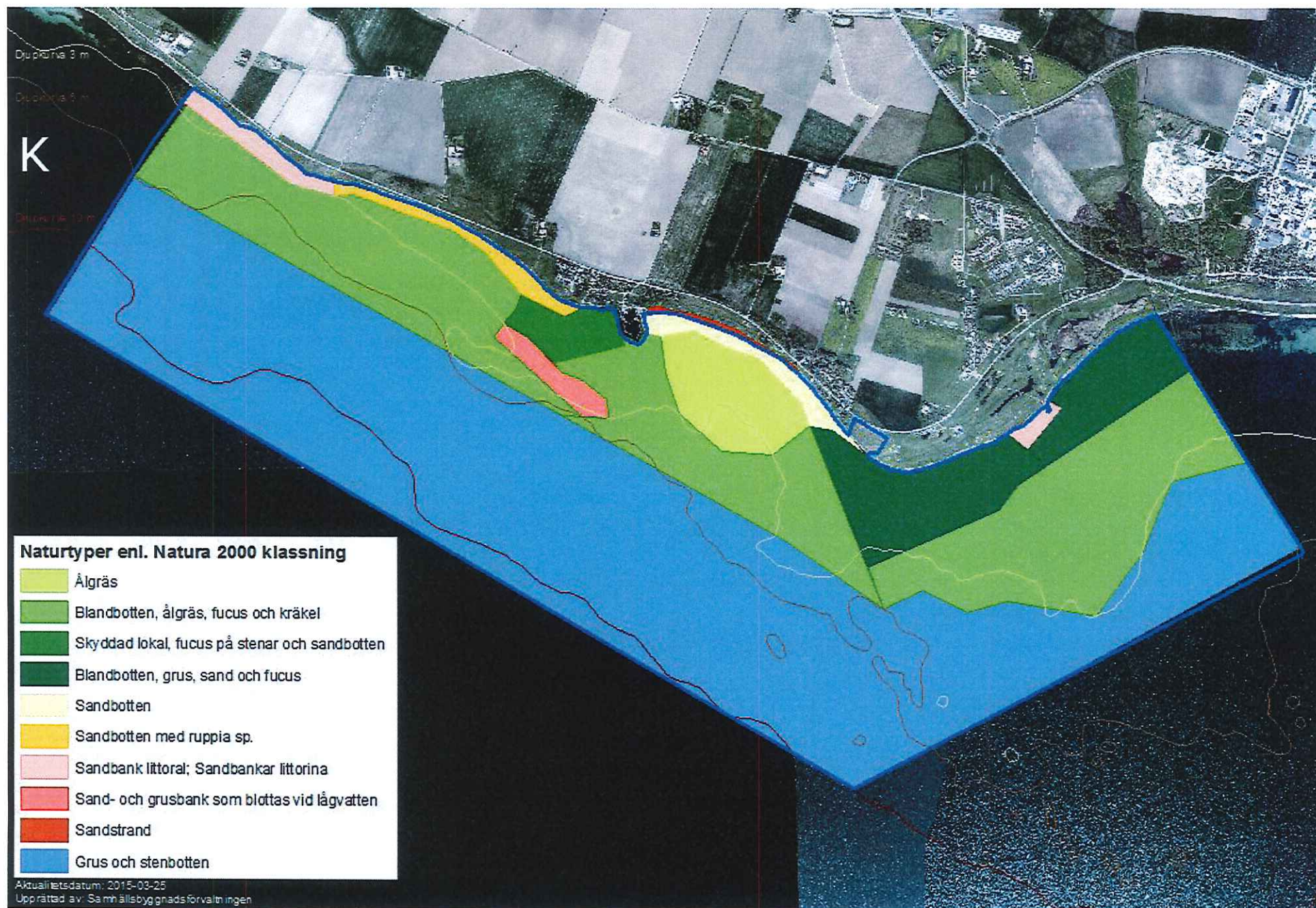

- Reservatgräns
- Skötselområde 2
- Skötselområde 1

Aktualiseringsdatum: 14-11-12
Upprättad av: Samhällsbyggnadsförvaltningen / Mät & Karta

0 50 100 200 meter

Marint naturreservat Fredshög-Stavstensudde

Skötselplan

Innehåll

1. Syfte	3
2. Beskrivning av området	3
2.1 Administrativa uppgifter.....	4
2.2 Topografi och läge	5
2.3 Geologi och hydrologi	5
2.4 Nuvarande och tidigare markanvändning	5
2.5 Kulturrehistoriska bevarandevärden	6
2.6 Biologiska bevarandevärden	6
2.7 Friluftsliv.....	8
2.8 Bebyggelse och anläggningar.....	9
2.9 Vad kan påverka området negativt?	9
3. Vård av hav och strandmiljö.....	10
3.1 Övergripande bevarandemål.....	10
De övergripande bevarandemålen för naturreservatet är att bevara och skydda områdets förutsättningar för biologisk mångfald i de marina och terrestra biotoperna och habitaterna, samt att främja friluftslivet.	10
3.2 Generella riktlinjer och åtgärder.....	11
3.3 Beskrivning av skötselområden.....	11
4. Friluftsliv.....	13
4.1 Övergripande mål.....	13
4.2 Information och anläggningar.....	13
4.3 Utbildning/exkursioner	13
5. Uppföljning	14
5.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder.....	14
5.2 Revidering av skötselplanen	14
6. Sammanfattning av planerad förvaltning.....	14
6.1 Prioritering av skötselåtgärder och uppföljning.....	14
6.2 Tillsyn	15
7 Referenser.....	15
8 Bilaga 1 - Kartmaterial	17
9 Bilaga 2 - Naturtyper	18
10 Bilaga 3 - Hotade arter.....	19

1. Syfte

Övergripande syfte med naturreservat: Fredshög-Stavstensudde

Trelleborgs kommun har tagit initiativ till att inrätta ett kommunalt marint naturreservat i området Fredshög - Stavstensudde med det övergripande syftet att bevara förutsättningar för den biologiska mångfalden inom havsområdet. I detta dokument definieras begreppet biologisk mångfald i enlighet med FN:s konvention om biologisk mångfald, andra artikeln:

"variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka dessa organismer ingår; detta innefattar mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem"

Det marina naturreservatet är en viktig del i kommunens arbete med miljömålet 'Hav i balans samt Levande kust och skärgård' som anger mål och inriktning för ett långsiktigt skydd av havsmiljön i Sverige.

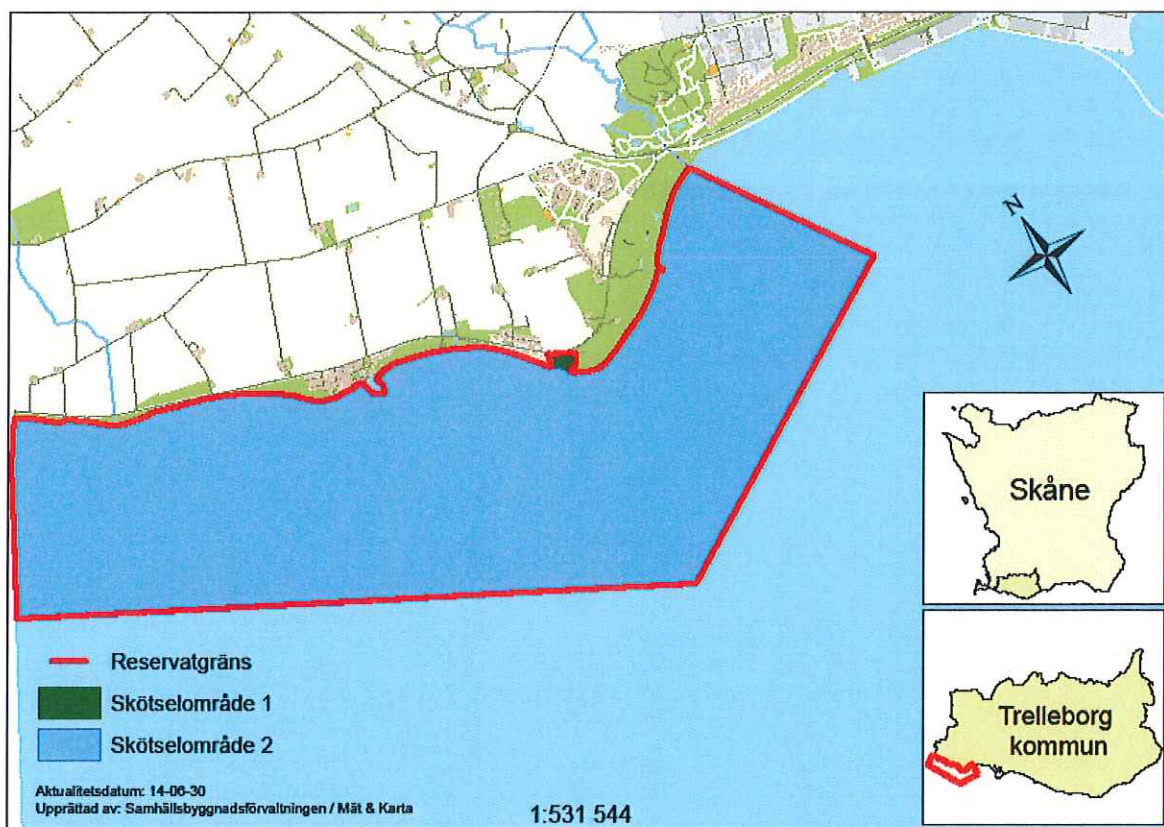
Specifika syften med naturreservatet:

- Bevara variationen av marina biotoper (tex grunda sandbottnar med och utan ruppia, ålgräsängar, blås- och såg-tångskogar, öppna kalkstensgrusgläntor, sandbankar och stenrev).
- Bevara viktiga födosök och uppväxtplatser för det marina livet inklusive fiskar, sjöfåglar och marina däggdjur, t.ex säl.
- Bevara arter och habitat som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv, och som gynnar biologisk mångfald i området.
- Informera om områdets naturvärden samt syftet med marina skyddade områden och naturvård.
- Använda området som referensområde för marina undersökningar längs sydkusten.
- Främja friluftslivet

2. Beskrivning av området

Området ingår i ett av Skånes Områden av Riksintresse för Naturvård N91 (Naturvårdsverket 2000) och har följande värdebedömning:

"Ett sandvandningsområde utan motsvarighet i Sverige. Kämpinge – Stavstensudde har strandvall (Littorina) och Danienkalksten i dagen. Området har större och mindre områden med ålgräs med artrik och varierande fauna. Viktigt produktionsområde för fisk och andra marina organismer med betydelse för många fågelarter och sälar. Området har stor art- och individrikedom av fåglar, bl.a. flera flyttfågelarter."

2.1 Administrativa uppgifter

Namn: Fredshög-Stavstensudde

RegDOS ID:

Län: Skåne län

Kommun: Trelleborgs kommun

Ungefärlig mittpunkt: N 55° 22.333', E 13° 3.141'

Areal: ca 10 km²

Förvaltare: Trelleborgs kommun

Naturgeografisk region: Nemoral zonen (sydsvenska lövskogsregionen)

Maringeografisk region: Egentliga Östersjön, södra.

Typindelning enligt vattendirektivet: Typområde 7, Skånekusten.

Vattenförekomst (HID): Västra sydkustens kustvatten

Markslag	Areal (ha)	Övrigt
Hav, kustvatten	1024	Varav grundområden. 0-3 m: 306 ha 3-6 m: 264 ha
Land, strandäng	2,1	

2.2 Topografi och läge

Trelleborg är Sveriges sydligaste kommun med Smygehuk som sydligaste udden. Naturreservatet Fredshög-Stavstensudde ligger i kommunens västra del, från gränsen mot Vellinge i väster till den östra delen av Stavstensudde och utgörs i huvudsak av marint vatten. En del av landområdet vid Stavstensudde är inkluderat i reservatet. Intill reservatet ligger det gamla fiskeläget Skåre där det idag finns en hamn med fyra småskaliga yrkesfiskare. Skåre hamn är beläget ungefär vid mitten av områdets kuststräcka.

2.3 Geologi och hydrologi

Enligt observationer från dykare finns djupa, breda sprickor i kalkberggrunden som bildar kanjoner (Jonsson 2010). Området utgörs till stor del av sandvandringskust där berggrunden sticker upp i bottenytan. Bottensubstratet utgörs av varierande storlek (sand grus och sten). Reservatet ligger längs sydkusten och salthalten varierar här mellan ca 8-10 saltenheter. Strömmarna är i huvudsak kustparallella i öst-västlig riktning, ingen huvudströmriktning har kunnat avgöras.

2.4 Nuvarande och tidigare markanvändning.

I reservatet finns ett område vid Stavstens udde som inkluderar land. Här finns en gammal fotbollsplan som återgått till ängsmark. Ända sedan man i Sverige började med fasta bosättningar användes troligtvis de produktiva strandängarna i området som värdefull betesmark för boskap. I områdets västra del finns ett par små holmar, varav den större kallas för Solön eller Solvik och är känd för att husera ett rikt fågelliv.

2.5 Kulturhistoriska bevarandevärden

Per Albinlinjen

I början av 1940-talet byggdes en försvarslinje längs Skånes kust mot ett befarat angrepp från Tyskland. Den kallas Per Albinlinjen, efter dåvarande statsminister Per Albin Hansson, och sträcker sig från Båstad till Blekinge. Trelleborg var prioriterat i försvarslinjen och inom reservatet finns ett värn från den tiden som bör bevaras för framtiden

2.6 Biologiska bevarandevärden

Området har särskilt höga naturvärden och ingår i område av riksintresse för Skåne län (Naturvårdsverket 2000). Områdets mångfacetterade marina och terrestra värden är mycket ovanliga för sydkusten och består av ett flertal biotoper som är viktiga för Östersjöns känsliga ekosystem.

Havsområdets botten inventerades 2010 med avseende på habitat och vegetation, epifauna, infauna, fiske och ekolodning (Tjernström, 2010). Området karaktäriseras av omväxlande ålgräsängar, blåstångsskogar, öppna kalkgrusgläntor och grunda sandbottnar som överlappar varandra i ett mosaikartat mönster. Generellt är kustzonens botten substrat och vegetation i området från Fredshög till östra delen av Stavstensudde väldigt varierande. Ålgräs (*Zostera marina*) förekommer fläckvis i det mjukare sandsubstratet blandat med brunalgerna blåstång (*Fucus vesiculosus*) och sågtång (*Fucus serratus*) på de stenigare delarna från en till fem meters djup. Djupare än fem meter är rödalgen gaffeltång (*Furcellaria lumbricalis*) helt dominerade och i de flesta fall helt täckt med fintrådiga alger. Två områden med stora ålgräsängar som tidigare inte varit uppmärksammade kartlades i inventeringen, ett utanför Skåre badplats och ett öster om Stavstensudde. Den mosaikartade karaktär som bottenarna i området uppvisar ger förutsättningar för ett flertal arter av växter, kräftdjur, havsborstmaskar, fiskar och sjöfåglar samt säl vilket gör havsområdet värdefullt ur ett bevarandeperspektiv.

I **Bilaga 2** redovisas inom naturreservatet förekommande marina och strandnära naturtyper samt arealer för dessa.

I Bilaga 3 redovisas rödlistade arter och arter som tagits upp i art och habitatdirektivet.

Marina grundområden

Kustområdet är bitvis mycket grunt och ca en tredjedel av naturreservatet består av grunda marina områden (0-3 m). Området har en stor variation med avseende på bottensubstrat. Väster om Skåre är bottensubstratet varierande och stora stenar, kalkstensgrus och sand förekommer fläckvis. Vid Skåre badplats dominerar sandsubstratet ner till 4-5 meters djup förutom enstaka stora stenar i vattenbrynet. Utanför Stavsten består bottensubstratet till stor del av grus och stora stenar. Sand och sten förekommer fläckvis. Området i ö

stra delen av Stavstensudde är grunt (0-3m) och bottensubstratet domineras av grus med inslag av sand och sten.

Marin vegetation

Den marina vegetationen är beroende av bottensubstratet. I området är bottensubstratet av mosaikartad karaktär och ger upphov till en rik variation i undervattensvegetationen. I det mjukare sedimentet närmast strandlinjen växer nate (*Ruppia* sp.) På sten och grus växer havssallad (*Ulva lactuca* och *Ulva intestinalis*) och blåstång (*Fucus vesiculosus*). Från en meters djup och nedåt förekommer ålgräs (*Zostera marina*) fläckvis (ca 5-50 m²) i sandsubstratet. Utanför Skåre badplats finns dock stora sammanhängande ålgräsängar av hög kvalitet. Blåstång dominerar vegetationen på fasta substrat men det förekommer även sudare/snärjtång (*Chorda filum*) och sågtång (*Fucus serratus*). Vid djup under tre meter blir sågtången allt vanligare och blåstången mindre dominant. Inslag av röd havssallad och kräkel (gaffeltång; *Furcellaria lumbricalis*) är vanligt förekommande. Vid fem meters djup är kräkel den dominerande arten och täcker mycket av den hårda stenbotten. Undantaget är när substratet består av kalkstensgrus vilket skapar öppna gläntor i vegetationen. Ovanpå och i gaffeltången ansamlas stora mängder rödslick (*Polysiphonia* sp.). 2007 utfördes en marin vegetationsinventering med flygfoto som visar på hela kuststräckans vegetation. Här visar området på stor variation och mosaikartad karaktär (Magnusson et al. 2007) som överrensstämmer med den observerade mosaikartade bottenstruktur och vegetation som dokumenterats i den senare marina basinventeringen (Tjernström 2010).

Marina ryggradslösa djur

De arter av marina ryggradslösa djur som finns i området är karaktäristiska för grundområden längs sydkusten. Epifaunan domineras av pungräkor (*Mysidacea*), tångmärlor (*Gammarus locusta*) och tånggråsuggor (*Idothea baltica*). Infaunan dominerades av rovbormask (*Hediste diversicolor*) och slammärla (*Chorophium volutator*). Dessa är viktig föda för många kommersiella fiskarter, vilka enligt en inventering uppehåller sig i området och troligtvis använder det för födosök (Tjernström 2010).

Fiskar

Fiskyngel av plattfisk, skrubbskädda och rödspotta har hittats vid genomförda inventeringar. Även yngel av sill, tobis, simpor och storspigg förekommer. Tre rödlistade arter förekommer i stort antal; Ål (*Anguilla anguilla*), torsk (*Gadus morhua*) och tånglake (*Zoarces viviparus*). I övrigt finns bland annat plattfiskarna skrubba och rödspotta, sill, abborre, sjurygg, rötsimpa och oxsimpa. De populära sportfiskarterna gädda, havsöring och lax finns i området och fiskas med spö och nät.

Fåglar

Vid Stavstensudde häckar sånglärka och hämpling (båda rödlistade). Stavstensudde är en riktig magnet för änder och vadare och ett stort antal arter kan ses i området framförallt under höst och vår. De vanligaste fågelarterna är knölsvan, gravand, bläsand, kricka, gräsand, storskarv, sothöna, kärrsnäppa och skrattmå. Det förekommer även stora ansamlingar av sädesärta och stare. Högst fågeltäthet har Solön och ett rev utanför Skåre hamn som utgör rastplats för flertalet änder och vadare. Här rastar även tofsvipa, storskarv och en hel del gäss. Sydväst om Skåre huserar stora mängder knölsvan, gräsand och storskarv, skrattmå, gråtrut och stare (Bergendahl 2009).

Säl

Sälar ligger gärna på stora stenar längs sträckan väster om Skåre. De kommer troligen från en huvudkoloni vid Måkläppens reservat utanför Falsterbo. Stranden väster om Skåre har beskrivits som en ypperlig lokal för sälskådning. Någon sälinventering är inte gjord för området.

Strandängar och ängs-/hagmarker

I reservatets östra område vid Stavstensudde går naturreservatsgränsen upp på land och inkluderar strandäng (gammal fotbollsplan) som hävdas. Stavstensudde utgör habitat för en av landets största förekomster av den fridlysta praktnejlika (Mattiasson 2003). Praktnejlika har observerats på strandängen under 2013. Även den sällsynta ängsvårlöken finns i området (Ek 2000).

2.7 Friluftsliv

Sträckan Fredshög-Stavstensudde är en av de bästa platserna för sportfiske i kommunen och man fiskar framförallt öring, abborre, spätta, ål och näbbgädda. Från båt fångas även lax och torsk. Hela kustremsan nyttjas för strandpromenader och under lågvatten finns möjlighet att hitta bärnsten vid strandkanten. Stavstensudde och strandängen direkt väster om golfbanan används för promenader och fågelskådning. Badstranden vid Skåre skansar är ett populärt utflyktsmål och utgör en av fem kommunala badstränder där badvattenprover tas. Här sker även rensning av alger under badsäsongen. Området från badstranden fram till Skåre och pirarmarna är därför viktigt för

kommunens bad- och friluftsliv. Stranden direkt väster om Skåre är utmärkt för salskådning. Området runt den lilla Solön är rikt på fågelliv och populär för fågelskådning. Från Skåre till gränsen mot Vellinge kommun består friluftslivet till stor del av promenader längs stranden, fågelskådning och sportfiske. Fredshög är känt bland sportfiskare i södra Sverige och Danmark för sitt goda flugfiske på vårkanten. Vindsurfing, kiteboarding och vattensport är av liten betydelse i området, troligen på grund av de många stora stenarna i de grunda områdena utanför Stavstensudde och väster om Skåre.

2.8 Bebyggelse och anläggningar

I anslutning till naturreservatet ligger Skåre, en by som byggts upp kring fisket och som troligen funnits sedan 1700-talet. Byn har ca 150 invånare varav de flesta är permanentboende. I Skåre finns idag en hamn med ett fåtal småskaliga yrkesfiskare och plats för ett antal fritidsbåtar. Öster om Skåre, i anslutning till reservatet finns Tivolihusen, som består av bl.a. strandtomter med hus. Inga av dessa byggnader finns dock inom reservatets gränser.

2.9 Vad kan påverka området negativt?

De största riskerna för havsmiljön är direkt exploatering, trålning och annan verksamhet som påverkar botten negativt (t.ex. kabeldragning, muddring, fiskodlingar, vindkraft, bebyggelse på land som medför utförsel av sediment etc.). En viktig faktor som kan få stora konsekvenser för hav och kustmiljön i området är utsläpp av stora mängder kemikalier, t.ex. vid ett oljespill. Sjöfågel och säl är särskilt utsatta vid sådana händelser.

De älgräsängar som förekommer i delar av reservatet är känsligt för störningar längs kustlinjen som kan ändra strömmar, exempelvis utbyggnad av pirlar. Den största risken för områdets värden på land är att hävden upphör, och att marken exploateras.

Vidare pekar registerblad för Område av riksintresse för naturvård i Skåne län: N91 (Naturvårdsverket 2000) ut följande aktiviteter som möjliga hot:

Exploatering för bebyggelse och anläggningar, muddring, sprängning, rör- och ledningsdragning, materialutvinning, sjöfart, motordrivna farkoster, kylvatten,

kemiska medel, rovplockning och rovfiske av växt- och djurarter, fiskodling och inplantering av för området främmande arter.

3. Vård av hav och strandmiljö

3.1 Övergripande bevarandemål

De övergripande bevarandemålen för naturreservatet är att bevara och skydda områdets förutsättningar för biologisk mångfald i de marina och terrestra biotoperna och habitaterna, samt att främja friluftslivet.

Hav:

- Skydda och bevara den rikliga, varierande och mosaikartade botten/undervattensvegetationen som ger goda förutsättningar för en divers marin fauna och en god biologisk mångfald i havsområdet.
Målindikatorer: Utbredning och artsammansättning av makroalger och ålgräs, Exploatering i området
- Bevara marina natur/vegetationstyper och arter som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
Målindikatorer: Förekomst av ålgräs, tång och säl.
- Strandlinjen utvecklas genom naturlig påverkan av väder och vind
Målindikator: Exploatering i området.

Land:

- Bevara eller öka förekomsten av de arter som gynnas av ett öppet strandängs/beteslandskap, som tex. praktnejlika. Speciellt känsliga arter ska beaktas och så långt det är möjligt skyddas från negativ störning.
Målindikatorer: Hävden i området, exploatering, förekomst av praktnejlika.
- Bunker från Per-Albin Hansson linjen bevaras och synliggörs
Målindikator: Hävden i området, skador på bunker.
- Informera om reservatet
- *Målindikator:* Erbjuder fikaplatser för friluftslivet, samt information om reservatet till besökare.

Syften och bevarandemål ska uppfyllas/uppnås genom att

- Hindra fysisk förändring av havsbotten eller kusten som orsakas av exploatering.
- Ett marint miljöövervakningsprogram följs för att möjliggöra upptäckter av försämringar eller förbättringar av havsområdets ekologiska status. Provtagning ska ske skonsamt och restriktivt.
- Identifierade målindikatorer följs upp och dokumenteras kontinuerligt av förvaltaren.

- Information om områdets natur-, och kulturvärden finns tillgängligt, liksom syftet med och föreskrifter för naturreservatet.

3.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Havsområdet

Havsområdet inom hela reservatet ska ha en naturlig utveckling som följer variationer i den naturliga omvärldsmiljön (=fri utveckling). De restriktioner som införs i reservatet är tillräckliga och några konkreta skötselåtgärder är därför för närvarande inte aktuella i havet.

Åtgärder som anses vara nödvändiga för att tillgodose reservatets syfte, för att underhålla befintlig infrastruktur, eller för att bekämpa ej naturligt förekommande invasiva arter, bör genomföras undantagsvis och med minsta möjliga ingrepp efter tillstånd och samråd med naturreservatets förvaltare. Området ska kunna användas som ett opåverkat referensområde för miljöövervakning och forskning längs Skånes sydkust. Alla former av provtagningar bör ske i samråd med naturreservatets förvaltare, och ska utföras med minimal påverkan på bottenmiljön och områdets biologi, geologi och hydrologi. Restriktioner för all form av exploatering av områdets havsbotten framgår av reservatets föreskrifter.

Strandäng

Bevara strandängen i god hävd. Strandmarken i reservatet har en lång traditionell användning som resulterat i den värdefulla kulturmiljö som området representerar idag. Skötsel ska ske på ett sådant sätt att strandängen bevaras och hindras från igenväxt. Reservatets landområde bör hållas fri från igenväxt av större buskar och annan hög vegetation med undantag för befintliga träd. Se specifika åtgärder under punkt 3.3 nedan.

Fiske

Trålning av botten kan ge stora och i vissa fall oersättliga skador på botten och dess flora och fauna. Vid fastställande av denna skötselplan finns ett nationellt förbud mot bottentrålning inom området. Om detta förbud av någon anledning upphör, eller om andra omständigheter skulle leda till att trålning blir tillåtet, bör reservatsföreskrifter omedelbart anpassas så att sådan verksamhet inte kan förstöra bottenflora och fauna inom reservatsgränsen.

I övrigt anses gällande regleringar av fisket vid tidpunkten för fastställandet av denna skötselplan tillräckliga för att uppnå ett visst skydd av de biologiska värden som kan påverkas negativt av övrig fiskeverksamhet inom reservatet.

Jakt:

Jakten i området regleras av gällande lagstiftning. Reservatets syften och mål bör beaktas vid eventuell ansökan om skyddsjakt.

3.3 Beskrivning av skötselområden

Skötselområde 1. Hav.

Naturtyp/er: Mjukbottnar litorala samhällen, ålgräsängar, stenig strand litorala samhällen, blandade naturtyper: Seagrass meadow and Rocky shore littoral communities

Areal: 1024 ha (för naturtypspecifik areal, se tabell i Bilaga 2)

Beskrivning av områdets nuvarande karaktär:

Området karaktäriseras av en blandning av ålgräsängar, blåstångsskogar, öppna kalkgrusgläntor och grunda sandbottnar som bildar en värdefull och artrik mosaikartad naturmiljö under vattnet. Bottnens beskaffenhet och tillhörande vegetation ger goda förutsättningar för en hög biologisk mångfald i området. Hela havsområdet utgör en viktig uppväxt- och föryngringsplats samt födosökområde för ett flertal arter av växter/alger, kräftdjur, havsborstmaskar, fiskar, sjöfågel och marina däggdjur. Flera stora stenar ligger utspridda vid Stavstensudde och väster om Skåre. Stenarna utgör ett naturligt hinder för båtar och vattensport, bidrar till områdets mosaikartade botten och är en utmärkt viloplats för säl och fågel. Havsområdet är en del av Skånes Områden av Riskintresse för Naturvård N91 (Naturvårdsverket 2000).

Mätbara mål.

Området behåller sin mosaikartade bottenvegetation. Ingen exploatering sker inom reservatsgränsen.

Engångsåtgärder.

En snorkelled inrättas i havet där besökare i området vistas frekvent i syfte att informera om reservatet, området och livet under ytan.

Skötselområde 2. Ängsmark väster om golfbanan

Naturtyp/er: Ängsmark, stenig strand, tångvall

Areal: 2,1 ha

Beskrivning av områdets nuvarande karaktär

Området utgörs av gammal betesmark (tidigare mulbete) som blivit fotbollsplan och som på senare tid övergått i en förvildad strandäng. Ängen hävdas/slås 1-2 ggr per år. Stavstensudde har ett rikt fågelliv och är en magnet för bl.a. vadare. Även rödlistade arter som sånglärka och hämpling häckar här. Stavstensudde har utpekats som ett område med landets största förekomst av praktnejlika (Mattiasson 2002), och arten har observerats inom skötselområdet senast 2013.

Bevarandemål

Området är en del av Fågelviksängar och ska utgöra en för området typisk ängsmark med påverkan av havet. Ängen, som varit en gammal fotbollsplan bör hållas öppen genom hävd och naturlig flora ska få möjlighet att utvecklas. Förutsättningar för ängsmarkens känsliga växter och djur ska beaktas och gynnas i största möjliga utsträckning.

Mätbara mål

Området hålls öppet och en för Stavstensudde karaktäristisk havspåverkad och hävdad strandäng ska växa fram. Praktnejlika finns i området. Ingen exploatering sker inom reservatsgränsen.

Engångsåtgärder

En fågelskådnings/ fikaplots med information om Stavstensudde och de värden som skyddas inom reservatet bör uppföras. En mindre, avgränsad parkeringsplats och en stig ner till vattnet bör anordnas/restaureras. En

betongplatta bör rivas och tillhörande brunn bör fyllas och täckas eller bortforslas.

Underhållsåtgärder

Hålla marken öppen och fri från sly, buskar och träd genom årlig hävd. För att ge goda förutsättningar för den fridlysta praktnejlika bör vegetationen hållas runt ca 10 cm genom slåtter från april till midsommar, och därefter få växa fritt fram till efter mitten av oktober då området bör hävdas en gång igen och skördat växtmaterial bortforslas. Skyltar, parkering, stig och fågelskådnings/fikaplots hålls gott skick.

4. Friluftsliv

4.1 Övergripande mål

Naturreservatet ska fortsätta att vara tillgängligt för allmänheten och främja friluftslivet, men med minsta möjliga störning i naturen. Skyltar med information om områdets natur- och kulturvärden ska finnas i gott skick i anslutning till reservatet.

4.2 Information och anläggningar

Mål:

Tillgängliga informationsskyltar finns på väl valda platser. Ångsmark väster om golfbanan hålls ren från nedskräpning. Information till (och ev. exkursioner med) skolor och andra organisationer kan ges med syfte att sprida kunskap om naturvård och reservatets naturvärden. Vägvisningsskyltar till reservatet finns på lämpliga platser.

Engångsåtgärder:

En fågelskådningsplats/fikaplots kan föras upp på ångsmarken vid gamla fotbollsplanen (skötselområde 2). Informations- och reservatskyltar bör sättas upp på lämpliga platser, inklusive vid ångsmarken väster om golfbanan, Skåre badplats, Skåre skansar och Skåre hamn.

Underhållsåtgärder.

Strandstädning bör ske regelbundet längs Skåre badstrand. Sopbehållare och toalett samt fikaplots bör vara tillgängliga och underhållas, framförallt under badsäsongen. Informationsskyltar och ev. fågelskådarplats hålls i gott skick.

Tillgänglighet:

Från Trelleborg går regionbussar till Skåre med flera hållplatser utmed Kämpingevägen. Området ligger direkt i anslutning till Kämpingevägen, vilket gör området relativt lättillgängligt för kommunens invånare och besökare.

4.3 Utbildning/exkursioner

Förvaltaren och Trelleborgs kommun ska ha möjlighet att använda reservatsområdet i utbildningssyfte och för att sprida information om reservatet och de värden som skyddas. Exempel på utbildning är exkursioner med skolelever, allmänheten och andra grupper.

5. Uppföljning

5.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Syftet med uppföljningen är att:

- Utvärdera om skötseln är den rätta och tillräcklig för att nå syften och bevarandemålen i reservatet.
- Specifikt kontrollera att skötseln utförs för att uppnå de mål som satts upp för respektive skötselområde.
- Utvärdera om ekonomiska resurser används på ett kostnadseffektivt sätt.

Uppföljning i havet:

- Kontrollera att ingen otillåten exploatering sker.
- Årlig övervakning av botten längs transekter i utvalda delar av området. Alger och ålgräs samt associerad fauna dokumenteras.
- Sälinventering var tredje år.

Uppföljning på land:

- Kontroll att hävden sker enligt skötselplan, samt att ingen otillåten exploatering sker.
- Kontrollera och dokumentera förekomst av praktnejlika.

Skötselåtgärder ska dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentet ska framgå:

- Åtgärd
- Plats (skötselområde)
- Kostnad
- Tidpunkt
- Vem som utförde åtgärden

Åtgärder med restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto både före och efter åtgärd och diarieföras av förvaltaren.

5.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras då uppföljningen indikerar att behov finns. Naturreservatets förvaltare ansvarar för att dokumentationen utförs.

6. Sammanfattning av planerad förvaltning

6.1 Prioritering av skötselåtgärder och uppföljning

För prioriteringar av skötselåtgärder och uppföljning som förvaltaren ansvarar för, se tabell 5 och tabell 6.

Tabell 5. Prioriteringar av föreslagna skötselåtgärder. Intervall för genomförande och prioriteringsgrad för åtgärden: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När/Intervall	Prioritet
Gränsmarkeringar	1,2	När reservatet vinner laga kraft	1
Informationsskyltar	2	När reservatet vinner laga kraft	1
Parkering och stig	2	Senast 31dec 2015	2
Fikaplatser/fågelutkik	2	Senast 31dec 2015	2

Tabell 6. Prioritering av uppföljning. Intervall för genomförande och prioriteringsgrad på insatsen: (1) Högsta prioritet; (2) Hög prioritet; (3) Lägre prioritet.

Typ av uppföljning	Skötselområde	När/Intervall	Prioritet
Kontroll av exploatering	1,2	Vart tredje år	1
Provtagning av ålgräs och makroalger (via SVF*).	1	Varje år	1
Dokumentera förekomst av praktnejlika	2	Var tredje år	2
Sälinventering	1	Var tredje år	3

*SVF = Sydkustens vattenvårdsförbund

6.2 Tillsyn

Tillsyn sker av naturreservatets förvaltare. Tillsynsuppdrag inom reservatet ska kunna lämnas till närboende.

7 Referenser

Bergendahl 2009. Fågellivet längs kusten i Trelleborgs kommun. Östersjöns återhämtning, Kretsloppet Projektrapport nr 6. Utgiven 2010 av Miljöförvaltningen i Trelleborg.

Den nya nordiska floran (2003) Bo mossberg och Lennart Stenberg.

M. Magnusson, A. Wikström, H. Styf Oktober 2007.
Flygfotografering av Trelleborg kommuns kustremsa

Matiasson G. 2003. Praktnejlikan i södra Sverige. Svensk botanisk tidskrift 96:5.

Jonsson 2010. Roland Jonsson, fritidsdykare, personlig kommentar 2010-04-30.

Tjernström 2010. Marin inventering av kuststräckan från Fredshög till Stavstensudde. Trelleborg miljöförvaltningen rapport 13/2010.

Naturvårdsverket 2000. Område av riksintresse för naturvård i Skåne län. Registerblad Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07 områdesnummer N 91

Ek 2010, Natur- & kulturmiljöplan Trelleborgs kommun. Publikationen kan beställas från: Trelleborgs Kommun Tel: 0410-73 30 00 webb: [trelleborg.se/utredningar](http://www.trelleborg.se/utredningar). PDF hämtad Den 6 aug 2013 http://www.trelleborg.se/files/Samhallsbyggnadsforvaltningen/Bilder/HallbarUtvECKling/Trelle_AllaKapitel_web_100512.pdf.

Bildreferens foto:

Framsida: Ellinor Tjernström

Sid 5: Matilda Gradin

Sid 6 Ellinor Tjernström

Sid 8 Ellinor Tjernström

Sid 9 Matilda Gradin

8 Bilaga 1 - Kartmaterial

Karta A: Översiktskarta för Marint Reservat

Karta B: Översiktskarta i ortoformat

Kartor C-J: Kartor visar gränsdragning längs kusten.

Kartmaterialet är producerat i kommunens ArcGIS.

Utsatta punkter längs reservatsgräns i Karta A och B anger avgränsningar för naturreservatets havsområde. Tillhörande koordinater anges i kartorna baserat på Koordinatsystem:SWEREF99 13 30

9 Bilaga 2 - Naturtyper

Bilaga 2 - Inom naturreservatet förekommande naturtyper/vegetationstyper (enligt Kustbiotoper i Norden)

Natur/vegetationstyp	Areal (ha)
Natura 2000–kod: 1100	
11.22 Sublitorala mjukbottnar x	20,8
11.3 Ålgräsängar	33,7
Natura 2000–kod: 1170	
11.29 Sten/klippstrand litorala samhällen	563,7
Natura 2000–kod: 1210	
17.2 Tångvallar	0,2
Natura 2000–kod: 1630	
Lågvuxna strandängar	1,9
Natura 2000–kod: -	
Blandade naturtyper: Seagrass meadow and Rocky shore littoral communities	374
Vegetationstyper i Norden	
4.2.1 Driftvegetation (anuella växtarter i tångvallarna)	0,2
4.4.1.1 Zostera marina-typ (ålgräsängar)	33,7
4.4.1.2 Ruppia maritima-typ	9,8

10 Bilaga 3 - Hotade arter

Bilaga 3 - Tabell över artförekomst av rödlistade, signalarter och Natura 2000-arter.

Kategorier:

1. Rödlistade arter (Artdatabanken2010): (RE) Försvunnen; (CR) Akut hotad; (EN) Starkt hotad; (VU) Sårbar; (NT) Missgynnad; (DD) Kunskapsbrist
2. Arter i habitatdirektivet och fågeldirektivet: (EU) Frekvens: (1) Enstaka; (2) Måttlig; (3) Riklig eller exakt uppgift om det finns att tillgå.

Art	Kategori	(skötsel område)	Inventerings datum	Källa/Uppgifts- lämnare
Kärlväxter				
Ängsvårlök <i>Gagea pratensis</i>	Sällsynt ¹	2		Ek 2000
Praktnejlika <i>Dianthus superbus</i>	1-(EN)	2	2002	Mattiasson 2002
Ålgräs		1	2010-08	Tjernström 2010
Fiskar				
Lax <i>Salmo salar</i>	3 - 3	1	2010-08	Tjernström 2010
Ål <i>Anguilla anguilla</i>	1-(CR)	1	2010-08	Tjernström 2010
Tånglake <i>Zoarces viviparus</i>	1 (NT) 3-?	1	2010-08	Tjernström 2010
Torsk <i>Gadus morhua</i>	1 (EN)	1	2010-08	Tjernström 2010
Fåglar				
Sånglärka <i>Alauda arvensis</i>	1-(NT)	1	2009	Bergendahl 2009
Hämpling <i>Carduelis</i>	1-(VU)	1	2009	Bergendahl 2009

¹ Den nya nordiska floran (2003)

<i>cannabina</i>				
Däggdjur				Observation:
Knubbsäl <i>Phoca vitulina</i>	3-2 Måttligt	Hav		Trelleborg kommun
Gråsäl <i>Halichoerus grypus</i>	3-1 Enstaka	Hav		Trelleborg kommun

Miljöstrateg
Matilda Gradin
0410-733244,
matilda.gradin@trelleborg.se

Kostnader för skötsel och anpassning av området Fredshög-Stavstensudde

Engångskostnader

Beskrivning	SEK	Kommentar
Informationsställ/skylt 3 st	70 000	Finns avsatt i budgeten för marint reservat
Parkering 4-5 bilar	20 000	Grov uppskattning
Stig grus	10 000	Grov uppskattning
Fikaplots/utskiksplattform (inkl. ramp)		Pengar (50%) kan sökas till detta i efterhand (LONA). Uppskattad totalkostnad: 400 tkr, men beror på vald ambitionsnivå.
Rivning av stolpar mm	65 000	Uppskattad kostnad för armerad betong.
Materiel för inventering av säl (tubkikare inklusive okular och stativ)	10 000	Grov uppskattning
Totalbelopp engångskostnader	105 000	

Löpande kostnader

Beskrivning	SEK per år	Kommentar
Slåttring		
Yta som ska slåttas (m ²)	20 000	
Kostnad per m ²	0,35	
Kostnad slåtter	7 000	
Underhåll		
Kostnad underhåll grusytor (stig+ parkering)	3 000	Grov uppskattning
Kostnad underhåll utkiksplats	5 000	Tillkommer när sådan byggs
Underhåll av informationsmaterial	4 000	Grov uppskattning (utdatering, naturligt slitage och sabotage)
Inventeringar/miljöövervakning		
Inventering av säl	3 333	Utförs av kommunanställd marinbiolog (40 timmars jobb vart tredje år)
Inventering av praktnejlika	667	Utförs av kommunanställd biolog (8 timmars jobb vart tredje år)
Provtagning i havet	0	Sköts genom SVF (Sydkustens VattenvårdsFörbund)
Total kostnad per år	18 000	

Kursiva summor räknas ej med i totalbeloppen